

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 111/07-56

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. augusta 2008 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval sťažnosť J. B., D., zastúpeného advokátom JUDr. I. M., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 271/2004 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 271/2004 **p o r u š i l** základné právo J. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 271/2004 **p r i k a z u j e** konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. Sťažnosti J. B. vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e** .

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 111/07-41 z 22. mája 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 271/2004.

2. Porušenie základného práva na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vidí sťažovateľ v tomto opísanom skutkovom stave:

„... žalobný návrh vo veci 12 C 271/2004 podal som na Okresný súd Bratislava I na menovaného žalovaného... dňa 27. júla 2004. Od podania žaloby uplynulo viac ako dva a pol roka a vo veci sa znova nekoná, respektíve koná sa so súdnymi prietahmi, vytyčovaním pojednávania v neprimerane časových limitoch. ... Po 1. marci 2006 napadnutý Okresný súd Bratislava I vytýčil pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo dňa 30. júna 2006. Od 30. júna 2006 do 4. januára 2007 sa však žiadne ďalšie pojednávanie v tejto veci na okresnom súde neuskutočnilo. ... Nevynesením rozsudku v tejto veci nemôžem sa domôcť práv s tým, aby mi žalovaný spôsobenú škodu uhradil a to na základe právoplatného rozsudku súdu, keďže tak nechce urobiť dobrovoľne, pričom peniaze potrebuje na ďalšiu liečbu môjho chrupu... podal som... 29. decembra 2005 sťažnosť predsedovi Okresného súdu Bratislava I pre prietahy v súdnom konaní vo veci 12 C 271/2004... listom z... 1. februára 2006, číslo Spr. 2132/05 uznala podpredsedníčka okresného súdu... moju sťažnosť ako dôvodnú a oprávnenú, za čo sa mi v mene štátnej správy ospravedlnila...“.

Podľa názoru sťažovateľa nečinnosťou okresného súdu vznikli zbytočné prietahy v konaní, ktoré trvajú ku dňu podania sťažnosti.

3. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ preto navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo J. B. na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu Bratislava I vo veci sp. zn. 12 C 271/2004 bolo porušené.

Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod spisovou značkou 21 C 271/2004 konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie meritórne prejednaná a rozhodnutá.

Ústavný súd SR priznáva J. B., finančné zadosťučinenie v sume 120.000,- Sk (slovom: stodvadsaťtisíc slovenských korún).

Porušovateľ je povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia spolu s DPH (potvrdenie o platcovi DPH prikladáme) na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

Svoju žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnil tým, že: *„... Neodstránenie stavu právnej neistoty zo strany Okresného súdu Bratislava I spôsobuje sťažovateľovi značnú škodu a ťažko odstrániteľnú ujmu. Považujem za spravodlivé priznať sťažovateľovi primeranú finančnú náhradu, keďže jediný orgán štátu, ktorý podľa zákona môže sťažovateľovi poskytnúť ochranu, nie je dostatočne činný. Vzhľadom na nečinnosť porušovateľa, na pretrvávajúci stav právnej neistoty a na ujmu sťažovateľa mám za to, že výška požadovaného finančného zadosťučinenia je primeraná.“*

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci listom z 26. marca 2008 písomne vyjadril okresný súd (sp. zn. Spr 3249/08) a listom zo 16. júna 2008 (sp. zn. Spr. 3249/08), v ktorom doplnil svoje vyjadrenie z 26. marca 2008. Právny zástupca sťažovateľa na vyjadrenie okresného súdu reagoval listom z 1. júla 2008.

4.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla:

„S poukazom na jednotlivé úkony vykonané v predmetnom konaní musím konštatovať, že predmetné konanie je poznačené prieťahmi odo dňa 08. 06. 2005 do 09. 02. 2006 a odo dňa 10. 10. 2006 do 25. 04. 2007, ktoré boli spôsobené neprímerane vysokým počtom pridelených vecí v oddelení zákonnej sudkyne ako i pretrvávajúcim

poddimenzovaným stavom sudcov a administratívnych pracovníkov na Okresnom súde Bratislava I. Sťažnosť sťažovateľov na prietahy v konaní je dôvodná. Zároveň si Vám dovoľujem oznámiť, že som pristúpila k sledovaniu veci a požiadala som zákonnú sudkyňu o konanie vo veci, tak aby k ďalším prietahom v konaní nedochádzalo.“

4.2 Právny zástupca sťažovateľa listom z 1. júla 2008 ústavnému súdu oznámil, že nemá potrebu zaujať stanovisko.

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia práva podľa označeného článku ústavy. Prerokovanie sťažnosti na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie veci (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03).

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti a k nej pripojených písomností, vyjadrení účastníkov konania a spisu okresného súdu sp. zn. 12 C 271/2004 zistil tento priebeh a stav konania:

Sťažovateľ v procesnom postavení navrhovateľa sa žalobou podanou na okresnom súde 3. augusta 2004 domáhal proti bližšie označenému odporcovi náhrady škody (ušlého zisku).

Okresný súd žalobný návrh zaevidoval pod sp. zn. 12 C 271/04. Následne vo veci boli vykonané tieto úkony:

Sudkyňa dala 4. augusta 2004 pokyn kancelárii, aby spis bol predložený vyššiemu súdnemu úradníkovi z dôvodu vady návrhu.

Vyšší súdny úradník 9. augusta 2004 sťažovateľa vyzval, aby odstránil vady návrhu v lehote 15 dní.

Okresný súd 10. augusta 2004 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku v lehote 15 dní pod následkom zastavenia konania.

Sťažovateľ podaním 17. augusta 2004 požiadal okresný súd o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Okresný súd 16. septembra 2004 vyzval sťažovateľa na predloženie aktuálneho potvrdenia S. o výške dôchodku a potvrdené tlačivo na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Sťažovateľ podaním 1. októbra 2004 predložil okresnému súdu požadované doklady na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Okresný súd 20. októbra 2004 požiadal Register obyvateľstva Slovenskej republiky v B. o oznámenie trvalého bydliska odporcu.

Register obyvateľstva Slovenskej republiky v B. 29. októbra 2004 oznámil okresnému súdu trvalé bydlisko odporcu.

Okresný súd uznesením č. k. 12 C 271/04-28 z 8. novembra 2004 vyzval sťažovateľa, aby v lehote 10 dní od doručenia výzvy upresnil žalobný petit, predložil doklady, ktorými preukáže vznik a výšku škody, a oznámil, pod akým číslom je vedené trestné konanie proti odporcovi.

Okresný súd uznesením č. k. 12 C 271/04-29 z 8. novembra 2004 priznal sťažovateľovi oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Okresný súd uznesením č. k. 12 C 271/04-30 z 8. novembra 2004 ustanovil sťažovateľovi pre konanie právneho zástupcu z radov advokátov.

Právny zástupca sťažovateľa požiadal okresný súd 11. januára 2005 o predĺženie lehoty na odstránenie väd žalobného návrhu.

Sťažovateľ v podaní zo 17. januára 2005 doručenom okresnému súdu nesúhlasil s predĺžením lehoty na odstránenie väd žalobného návrhu a predložil dôkaz o opodstatnenosti sťažnosti na odporcu vydané R. v B.

Okresný súd uznesením č. k. 12 C 271/04-36 zo 16. marca 2005 v časti žalobného návrhu na náhradu ušlého zisku a trov poradenstva a zastúpenia advokátom odmietol.

Okresný súd 16. marca 2005 zaslal žalobný návrh odporcovi s výzvou, aby sa v lehote 15 dní vyjadril k žalobnému návrhu.

Odporca sa v podaní doručenom okresnému súdu 11. apríla 2005 vyjadril k žalobnému návrhu a doložil 32 strán preukazujúcich dokladov.

Okresný súd 12. apríla 2005 požiadal Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, oddelenie vyšetrovania Staré Mesto - Západ B. o poskytnutie informácie o spôsobe vybavenia trestného oznámenia podaného sťažovateľom proti odporcovi.

Okresný súd 12. apríla 2005 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby v lehote 15 dní odstránil vady žalobného návrhu a predložil doklady, ktorými sa preukáže sťažovateľov nárok, a to všetko pod hrozbou poriadkovej pokuty v sume 25 000 Sk.

Právny zástupca sťažovateľa požiadal okresný súd 28. apríla 2005 o predĺženie lehoty na odstránenie väd žalobného návrhu z dôvodu, že sťažovateľ nereagoval na predvolania z dôvodu zlého zdravotného stavu.

Sťažovateľ podaním 5. mája 2005 okresný súd upozornil, že jeho právny zástupca spôsobuje prieťahy v konaní, a špecifikoval svoj žalobný návrh, ako má súd vo veci rozhodnúť.

Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, oddelenie vyšetrovania Staré Mesto - Západ B. podaním okresnému súdu 9. mája 2005 oznámilo, že podnet sťažovateľa proti odporcovi bol vybavený tak, že vec bola uznesením odmietnutá. Sťažnosť proti uzneseniu podanú sťažovateľom Okresná prokuratúra B. zamietala.

Okresný súd uznesením č. k. 12 C 271/04-102 z 9. mája 2005 pripustil zmenu žalobného návrhu.

Okresný súd 9. mája 2005 požiadal Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, oddelenie vyšetrovania Staré Mesto - Západ B. o zapožičanie spisového materiálu vzťahujúceho sa na podnet sťažovateľa.

Okresný súd požiadal 9. mája 2005 odporcu o poskytnutie jeho cenníka prác a materiálu a účtovné doklady, ktorými účtoval sťažovateľovi jednotlivé úkony a materiál.

Okresný súd 9. mája 2005 požiadal R. v B. o poskytnutie informácie, či bolo začaté disciplinárne konanie proti odporcovi.

Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, oddelenie vyšetrovania Staré Mesto - Západ B. 20. mája 2005 zapožičalo okresnému súdu spisový materiál vzťahujúci sa na podnet sťažovateľa pre podozrenie z trestného činu podvodu.

R. v B. podaním okresnému súdu 23. mája poskytla informácie o vybavení sťažnosti proti odporcovi.

Odporca podaním okresnému súdu 7. júna 2005 predložil jeho cenník prác a materiálu a účtovné doklady, ktorými účtoval sťažovateľovi jednotlivé úkony a materiál.

Okresný súd 8. júna 2005 požiadal R. v B. o zapožičanie spisového materiálu vo veci sťažnosti sťažovateľa proti odporcovi.

Sudca dal 9. februára 2006 kancelárii pokyn na nariadenie termínu pojednávania na 24. marec 2006.

Právny zástupca sťažovateľa podaním okresnému súdu 23. marca 2006 ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní 24. marca 2006 z dôvodu choroby. Zároveň požiadal o zrušenie jeho ustanovenia za právneho zástupcu sťažovateľa z dôvodu narušenia nevyhnutnej dôvery medzi ním a sťažovateľom.

Okresný súd 24. marca 2006 vykonal súdne pojednávanie za účasti sťažovateľa a odporcu. Po vypočutí sťažovateľa o jeho vzťahu k právnemu zástupcovi súd zmenil uznesenie č. k. 12 C 271/04-30 tak, že ustanovil za právneho zástupcu sťažovateľovi advokátku JUDr. D. M. Pojednávanie odročil na neurčito.

Sudca dal 9. mája 2006 kancelárii pokyn nariadiť termín pojednávania na 30. jún 2006.

Okresný súd 30. júna 2006 vykonal súdne pojednávanie za účasti sťažovateľa a odporcu. Po vyjadrení k veci sťažovateľom a odporcom právna zástupkyňa sťažovateľa požiadala o odročenie pojednávania z dôvodu predloženia kvalifikovanej žaloby s rozdelením na jednotlivé nároky aj s ich vyčíslením. Okresný súd pojednávanie odročil na 10. október 2006 a uložil právnej zástupkyňi sťažovateľa, aby v lehote 15 dní založila do spisu kvalifikovanú žalobu. Odporcovi bolo uložené, aby v lehote 15 dní predložil zdravotnú dokumentáciu navrhovateľa.

Podaním okresnému súdu 17. júla 2006 odporca predložil zdravotnú dokumentáciu navrhovateľa.

Podaním okresnému súdu 18. júla 2006 právna zástupkyňa sťažovateľa predložila do spisu upravenú žalobu.

Úradným záznamom zo 6. októbra 2006 bolo poznačené zrušenie nariadeného termínu pojednávania z dôvodu školenia zastupujúceho zákonného sudcu. Pojednávanie bolo odročené na neurčito.

Sudca dal 18. apríla 2007 kancelárii pokyn, aby doručila podanie sťažovateľa z 18. júla 2006 právnenému zástupcovi odporcu, a ten, aby sa na základe procesného poučenia o právach a povinnostiach v lehote 15 dní k predloženému návrhu sťažovateľa vyjadril.

Odporca sa podaním okresnému súdu 18. mája 2007 písomne vyjadril k žalobnému návrhu sťažovateľa.

Sudca dal 13. júla 2007 kancelárii pokyn nariadiť termín pojednávania na 12. október 2007.

Sťažovateľ podaním doručeným osobne 26. septembra 2007 požiadal okresný súd o zrušenie termínu súdneho pojednávania 12. októbra 2007 z dôvodu služobnej cesty právnej zástupkyne do zahraničia a vlastnej rehabilitácie.

Sudca dal 12. októbra 2007 kancelárii pokyn nariadiť termín pojednávania na 12. december 2007.

Sťažovateľ podaním doručeným 11. decembra 2007 požiadal okresný súd prostredníctvom svojej právnej zástupkyne o zrušenie termínu súdneho pojednávania 12. decembra 2007 z dôvodu oficiálneho stretnutia s ministrom spravodlivosti Českej republiky pri príležitosti jeho návštevy Slovenskej republiky.

Okresný súd 12. decembra 2007 spísal zápisnicu zo súdneho pojednávania, v ktorej je uvedená neprítomnosť účastníkov sporu a ich právnych zástupcov. Okresný súd pojednávanie odročil na 8. február 2008.

Okresný súd 8. februára 2008 vykonal súdne pojednávanie za účasti sťažovateľa a odporcu a ich právnych zástupcov. Pred otvorením pojednávania právna zástupkyňa žalobcu zobrala späť žalobný návrh v časti o zaplatenie 228 200 Sk. Predmetom zostal návrh na zaplatenie 79 800 Sk s príslušenstvom. Okresný súd vydal uznesenie, ktorým v časti o zaplatenie 228 200 Sk konanie zastavil a pripustil zmenu žalobného návrhu tak, že odporca je povinný zaplatiť 79 800 Sk s príslušenstvom. Okresný súd požiadal sťažovateľa, aby sa vyjadril a chronologicky popísal, odkedy dokedy bol ošetrovaný odporcom a v akom rozsahu bol ošetrovaný, ako aj k spôsobu a cene ošetrovania a vzniknutej škode. Sťažovateľ uviedol, že všetko je v spise a presné dátumy môže poslať poštou a že má vážne zdravotné

problémy. Právna zástupkyňa sťažovateľa požiadala o odročenie pojednávania z dôvodu zdravotných problémov navrhovateľa. Odporca trval na tom, aby okresný súd najprv vypočul sťažovateľa. Okresný súd odročil pojednávanie na 4. apríl 2008 s tým, že požiadal R. v B. o zaslanie spisu, ktorým sa šetrila sťažnosť sťažovateľa na odporcu.

Uznesenie okresného súdu č. k. 12 C 271/04-187 z 8. februára 2008 v časti o zaplatenie 228 200 Sk bolo písomne vyhotovené a expedované účastníkom sporu 25. februára 2008.

Okresný súd 25. februára 2008 požiadal R. v B. o podanie správy vo veci vybavenia sťažnosti sťažovateľa proti odporcovi.

Okresný súd 25. februára 2008 požiadal Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, aby zaslal správu o výsledku šetrenia sťažnosti sťažovateľa na zlé stomatologické ošetrenie odporcom.

R. v B. podaním okresnému súdu 10. marca 2008 zaslala fotokópie spisového materiálu kontrolného výboru týkajúce sa sťažnosti sťažovateľa na prácu odporcu.

Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky podaním okresnému súdu 14. marca 2008 zaslal správu o výsledku šetrenia sťažnosti sťažovateľa na zlé stomatologické ošetrenie odporcom.

Právna zástupkyňa sťažovateľa faxom podaným okresnému súdu 3. apríla 2008 o 16.45 h požiadala okresný súd o zrušenie právneho zastúpenia sťažovateľa z dôvodu pracovnej zaťaženia a navrhla, aby súd ustanovil sťažovateľovi iného právneho zástupcu.

Okresný súd 4. apríla 2008 vyhotovil zápisnicu z pojednávania, v ktorej je poznamenané, že sťažovateľ sa bez ospravedlnenia nezúčastnil súdneho pojednávania. Jeho právna zástupkyňa sa tiež neospravedlnila zo súdneho pojednávania. Odporca trval na tom, aby bol vo veci vypočutý sťažovateľ.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

1. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1.1 Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom posúdenia je konanie týkajúce sa náhrady škody a náhrady ušlého zisku, ktoré sa začalo 3. augusta 2004 a dosiaľ nebolo na súde prvého stupňa skončené. K času podania sťažnosti konanie vedené okresným súdom v predmetnej veci trvalo viac ako 2 roky a 5 mesiacov (k času rozhodovania ústavného súdu takmer 4 roky).

1.2 Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd aj v predmetnom prípade bral do úvahy skutkový stav veci a platnú právnu úpravu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 92/97 a iné) relevantnú na rozhodnutie. Na základe týchto hľadísk konanie o náhradu škody a náhradu ušlého zisku nehodnotil ako právne a skutkovo zložité konanie.

1.3 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd zistil viaceré okolnosti, ktoré boli osobitne zohľadnené pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom, ako aj v súvislosti s rozhodovaním o jednotlivých nárokoch sťažovateľa. Predovšetkým sťažovateľ predložil okresnému súdu vadný žalobný návrh, ktoré vady na základe výziev súdu boli sťažovateľom (jeho právnymi zástupcami) odstraňované v priebehu samotného súdneho konania (naposledy 18. júla 2006, pozn.). V tejto súvislosti neušlo pozornosti ústavného súdu, že sťažovateľ 8. februára 2008 pred začatím pojednávania zobral žalobný návrh čiastočne späť a okresnému súdu navrhol, aby pripustil zmenu žalobného návrhu. Rovnako bolo treba posúdiť v súvislosti s dĺžkou prebiehajúceho súdneho konania obdobie prerokovávanía a rozhodovania okresného súdu o žiadostiach

sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov, či o ustanovenie advokáta alebo o zmene súdom ustanovených advokátov (naposledy v poradí druhý súdom ustanovený advokát 3. apríla 2008 požiadal okresný súd o zrušenie právneho zastúpenia sťažovateľa, pozn.). V neposlednom rade viaceré súdne pojednávania sa neuskutočnili pre prekážky na strane sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu (24. marca 2006, 12. októbra 2007, 12. decembra 2007, či 4. apríla 2008).

Dôvodom doterajšej dĺžky súdneho konania bolo čiastočne procesné správanie sťažovateľa (pozri chronologický priebeh konania v časti II odôvodnenia).

1.4 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prieťahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu vrátane významu predmetného konania pre jeho účastníkov.

Pokiaľ ide o postup okresného súdu, ústavný súd zistil, že okresný súd vo veci konal priebežne. V období od 8. júna 2005 do 9. februára 2006 (keď nariadil termín pojednávania) bol okresný súd absolútne nečinný v trvaní viac ako 8 mesiacov. Ďalej okresný súd bol nečinný v období od 6. októbra 2006 do 18. apríla 2007 (keď zaslal právnemu zástupcovi odporcu podanie sťažovateľa) v trvaní viac ako 6 mesiacov.

Aj predsedníčka okresného súdu uznala uvedené prieťahy v súdnom konaní, ktoré boli podľa jej názoru spôsobené neprimerane vysokým počtom pridelených vecí v oddelení zákonnej sudkyne, ako i pretrvávajúcim poddimenzovaným stavom sudcov a administratívnych pracovníkov.

Vyjadrenie predsedníčky okresného súdu poukazujúce na objektívne príčiny spôsobujúce prieťahy v konaní, ktoré spočívajú v značnej zaťažnosti súdu, nemožno akceptovať. V súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezbavuje štát zodpovednosti za prieťahy v súdnom konaní (II. ÚS 40/97). Preto ani námietka veľkého množstva nevybavených a nerozhodnutých vecí nemá povahu okolnosti, ktorá by

vylučovala zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil.

Ústavný súd hodnotí obdobie absolútnej nečinnosti okresného súdu ako zbytočný priet'ah v trvaní viac ako jedného roka a dvoch mesiacov.

2. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

3. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany s'ťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

4. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

S'ťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 120 000 Sk z dôvodu nečinnosti okresného súdu.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Fakultatívna právomoc ústavného súdu priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v žiadnom rozsahu a nijakým spôsobom nemodifikuje ani nerozširuje účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje v konaní o namietanom porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. V súvislosti s uvedeným považuje

ústavný súd za dôležité zdôrazniť, že jeho právomoc priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy sťažovateľovi, ktorého sťažnosti vyhovie v merite veci, nie je samostatným nárokom sťažovateľa na akési odškodnenie za prípadné prietahy v konaní príslušného štátneho orgánu, ale má len akcesorickú povahu. Satisfakčný potenciál rozhodnutia ústavného súdu teda nie je autonómny prvkom ním poskytovanej ochrany, ani akýmsi paralelným dôvodom na domáhanie sa tejto ochrany. Takýmto dôvodom je len a výlučne potreba chrániť konkrétne základné právo sťažovateľa a prostredníctvom tohto práva aj princíp právnej istoty (I. ÚS 235/03).

Vychádzajúc z uvedeného pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vzal do úvahy všetky okolnosti prebiehajúceho súdneho konania a dospel k záveru, že vyslovenie porušenia označeného základného práva sťažovateľa a prikázanie okresnému súdu vo veci konať je vzhľadom na podiel sťažovateľa na celkovej dĺžke konania (pozri bod 1.3 tejto časti odôvodnenia) dostatočným uplatnením právomoci ústavného súdu, a primerané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nepriznal. Ústavný súd v okolnostiach danej veci prihliadol tiež na postoj predsedníčky okresného súdu, ktorá priznajúc prietahy v súdnom konaní (okrem iného) uviedla, že *„pristúpila k sledovaniu veci a požiadala... zákonnú sudkyňu o konanie vo veci, tak aby k ďalším prietahom v konaní nedochádzalo“*.

Z podobných dôvodov (ako je už uvedené) ústavný súd nepriznal sťažovateľovi právo na náhradu trov konania, ktoré podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd podľa výsledku konania priznať iba v odôvodnených prípadoch.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

5. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2008